

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni številki in praznike.
Inseratni: do 9 peti vrt 1 D, od 10—15 peti vrt 1 D 50 p, večji inserati
peti vrt 2 D; notica, poslova, letna, redna, preloži peti vrt 3 D;
poroka, zaroke veličnost 15 vrt 3 D; ženitne ponudbe beseda 75 p.
Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davak posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, priletno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le pošte in začetno izkazovano.
Reklame se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		Jugoslaviji		v inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačila.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 30 p. po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Klerikalna igra z gospodi in sužnji.

Klerikalni tisk je začel z najnovejšo gonjo proti bratom Srbom. Z nekaj dni piše o suženjski naravi Slovencev in o »gospodovanju« srbskega Beograda nad celotnim jugoslovanskim narodom. Namen tega harangiranja preprostejšega naroda je jasen. Proti srbsko stališču, ki se je pri zadnjih volitvah skrivalo za dozdnevni »potrebami« in »pravicami« slovenske avtonomije, je treba še bolj čustveno pogreti, treba je ustvariti izrazito protisrbsko razpoloženje, kar se dá prav čedno doseči z lažni o suženjski naravi Slovencev, o dozdnevni preziranju Slovencev od strani Srbov itd.

Zanimivo je, da odpre poglavje o suženstvu in suženjski psihologiji ta stranka in klica, koje bitni nameni je negovanje duševnega suženstva v najbolj grdi obliki. Strančiči slovenskih suženjskih naprednih rodov po duševni in javni svobodi imenuje ta klerikalni tisk suženjski val. Val ta narodnostni napori, ki so jih v glavnem pronašli napredni Slovenci in ki so obvarovali našo zemljo in kri pred potuženjem, naj bi bili izraz suženjske narave! Viharil polet naše omladine pred in med svetovno vojno, ki je hlepela po državnem ujedinjenju s Hrvati in Srbi in Srbijo, naj bi bil po tem brezvestnem klerikalnem tisku skromna suženjska tla. Klerikalni tisk je v eni in isti sapi tako prodren, da podtika Srbom trnino do Slovencev, da kleveta Slovence s suženjskim in da istočasno zapise po petih letih svobodnega življenja, da ne čuti »potrebe« se pred kom upravičevati zaradi lojalnosti, ki jo je kazal ob začetku svetovne vojne napram bivši avstrijski monarhiji!

Danes, ko bi morali skupno državo ljubiti, ko bi morali skrbeti, da ublažimo nasprotja med brati, da se pomirimo, da se bratski približujemo, imenuje ta tisk napore onih, ki na to delujejo, suženjsko psihologijo. Na tem natočevanju s suženjsko psihologijo in »gospodsko« naravo bratov Srbov in trokce resnice. Počutje v Beograd, študije in jave vlade in govore srbskih politikov, pa ne boste našli besedice žaljivega govora o Slovenci. Res je nekaj beogradskih dnevnikov semintja zapelo eno, dve piki o Slovenci, toda to je veljalo klerikalnemu suženstvu, ki je bilo že pred vojno protinacionalno, avstrijsko in habzburško-dinastično in ki se tega svojega stališča še danes ne sramuje, kakor dokazuje današnji citat iz »Slovenca«. O suženstvu med Slovenci se lahko govori samo, kadar se spominja na klerikalno gospodstvo, na slepoto, s katero sledi zapeljana relativna večina našega naroda klerikalnim mamilom s avtonomijo, klerikalci, potisnjeni v brezpomembno ozadje, bi se radi vrtnili v ospredje in zagospodovali nad Slovenci kakor pred vojno. Kdor se upira tem »gospodskim« željam, je suženj. Tako daleč vodi klerikalno umovanje.

Od kar obstoja klerikalna stranka, je bila rušilec narodne sloge, rušilec kulturno ustavnega sožitja. Enkrat je razklala slovenske narodne vrste s prevozom načelnega boja in načelne ločitve duhov, sedaj v lastni državi pa podpihuje strasti proti Srbom in seje seme razдора med brati. Potem pa se klerikalci čudijo, ako narodna, napredna družba postrani gledajo udeležbo klerikalnih organizacij pri bratskih sprejemih in svečanostih. Naširokoustila se bo z evropskimi občevalnimi manirami! Sama pa se ne zna niti toliko brzdati, da bi prenehala z demagoškimi natočevanji proti Srbom in da bi raje podprla svoje stališče s treznimi upravnimi, gospodarskimi in kulturnimi potrebami naše pokrajine.

Le pomislimo, ali bi se na ta način smelo pisati recimo v Italiji, ali bi se smele v južnih krajih pisati take neravnice o severnih, kakor delajo klerikalci dan na dan o Srbih. Ali vzemimo severno in južno Nemčijo, kjer so nasprotna največja. Tako v Italiji kakor v Nemčiji bi bilo to nemogoče.

Sedaj živimo že peto leto v državni zajednici s Hrvati in Srbi. Koliko skupnih čustev, vzajemnosti, skupne pripadnosti in enotnosti je ustvarilo teh borih

pet let. Pa prihajajo klerikalni »gospodje« in pogrevajo najhujša demagoška gesla iz avstrijske ropotarnice, da bi raztrgali enoto jugoslovanskega prebivalstva, skupno državno čustvovanje od Triglava do Ohrida na razne dele in da bi na ta način oslabilo skupno državo. Slaba je politika, najslabša, kadar hoče z radikaliziranjem svojih stališč in borb doseči kaj uspehov. Mi mislimo, da je boljše pot stvarne razprave, mirnega idejnega prepričevanja in spretnih, osebnih akcij.

Naši klerikalci so začeli posnemati Radiča in njegove strankarske metode. Danes so sladki za prijazen Jankovčev nasmev, jutri pa vam napišejo strupen članek o jugoslovanskih sužnjih. O vseh programih se da govoriti. Toda strupene politične borbe, ki v bratski državi uporablja skrajna sredstva, da poglobi razdor med brati, da uničuje enotno rast jugoslovanske države, da širi državljansko neslogo, da onemogoči solidarnost kulture in gospodarstva, z eno besedo vsoga javnega življenja, ne bodo dolgo prenašali oni, ki so poklicani v prvi vrsti, da ohranijo ono, kar se je rodilo iz potokov krvi najboljših sinov trojnega naroda.

Pred preosnovno vlado.

— Beograd, 29. maja. (Izv.) Zaradi pravoslavni binkoštnih praznikov se tokom večerajšnjega dne ni zgodilo ničesar važnejšega v političnem in parlamentarnem življenju. Izmed klubov so imeli samo klerikalci in muslimani seje, na katerih so razpravljali o parlamentarnem položaju z ozirom na sobotno sejo skupščine, izvolitev njenega predsedstva in govora Nikole Pašića in Ljube Jovanovića. Pri klerikalcih in muslimanih se je moglo ugotoviti, da so brez orientacije in da so v skrbih zaradi prihodnjega položaja, v katerem se nahajata oba kluba z ozirom na svoje obveznosti napram Radiču. Za danes so bili pozvani vsi radikalni poslanci brzojavno v Beograd. Radikalni klub bo imel danes sejo, na kateri bo določil kandidata za skupščinske odbore. V isti namen bo imel danes sejo tudi demokratiški klub, kakor tudi ostali klubi.

— Beograd, 29. maja. (Izv.) Snoči ob 18. je sprejel Nikola Pašić ministra za agrarno reformo Krsto Miletića, ki je ministrskemu predsedniku stavil svoj mandat na razpolago. Pašić je enkrat demisijsko ni sprejel ter je naprosil Miletića, naj počaka današnje seje radikalnega kluba. Na seji radikalnega kluba, ki bo danes ob 16. se bo razpravljalo tudi o ministrstvu vere, ki bi ga imel prevzeti namesto Ljube Jovanovića bivši začasni predsednik skupščine dr. Peleš, poslanec dr. Janjič pa bi prevzel v preosnovani vladi kmetijsko ministrstvo. V vlado bi vstopila tudi dr. Vladimir Andrić in Velja Popović. Namesto M. Vujičića bi postal notranji minister dr. Laza Marković.

— Beograd, 29. maja. (Izv.) Razen ostavke ministra za agrarno reformo Krste Miletića se bo na današnji seji radikalnega kluba razpravljalo tudi o izpolnitvi ministrstev za kmetijstvo in trgovino. Dasi se je prvotno sodilo, da bo prevzel dr. Janjič ministrstvo ver, se z druge strani zahtuje, da bo imenovan za ministra trgovine in industrije. Kot resen kandidat za ministra ver se omenja dr. Peleš, poleg njega pa dr. Andrić in Velja Popović. Ne potrjuje se vest, da bi iz vlade izstopil notranji minister Vujičić in da bo na njegovo mesto prišel dr. Laza Marković.

— Beograd, 29. maja. (Izv.) Vaš dopisnik je imel snoči priliko govoriti z ministrom za agrarno reformo Krsto Miletićem, ki je izjavil, da je bil ponovno pri Pašiću in ga prošil, naj sprejme njegovo ostavko. Na vprašanje dopisnika, kakšni so pogoji njegovi ostavki, je minister Miletić odgovoril: »Jaz sem zahteval, naj se uniči cela kandidatska lista v tmoškem okrožju. To sem moral zahtevati, ker so to zahtevo stavili moji volilci, ne zadovoljni z glasovanjem radikalcev glede tega vprašanja. Predložil sem ostavko, vendar pa jo g. Pašić noče sprejeti, pač pa je obljubil, da se bo o tem vršilo posvetovanje na jutrišnji seji radikalnega kluba. Ob tej priliki, ki se bo govorilo o preosnovi vlade, bo Pašić zahteval od kluba, naj se izjavi glede osebe, ki naj bi prevzela ministrstvo za agrarno reformo. Minister ni mogel povedati Vašemu dopisniku, koga misli radikalni klub določiti na njegovo mesto, vendar pa je omenil, da bi lahko bil poslanec izven Srbije, ki ima v

svojem okraju z agrarno reformo več posla. Minister je bil tako ljubezniv, da je Vašemu dopisniku odgovoril tudi na vprašanje ali zahtevajo poslanci iz Južne Srbije, da naj bodo zastopani po gotovi osebi v kabinetu. Minister Miletić je odgovoril, da se v tem pogledu vsi strinjajo z osebo g. Cirkovića.

K slavi Triglavskega pešpolka.

Ker je bilo naše večerajšnje poročilo radi pomanjkanja časa nepopolno, dostavljamo še nekatere podatke, ki se nam zde tem bolj važni, ker je bila proslava obletnice junških bojev za svobodo in ujedinitenje obnem tudi prvi večji poskus ustvariti med narodnim vojaštvom in civilnim prebivalstvom tisto nepriljubljeno občevanje in priateljske stike, ki so potrebni narodu za razumevanje pomena in važne vloge njegove demokratične vojske. V tem oziru je večerajšnja slava dosegla popoln uspeh. Pročelje in notranjost vojašnice je bila tako lepo okrašena, da se je mnogobrojnim gostom zdelo, kakor da prihajajo na prostore, kjer se praznuje narodni praznik. Po službi božji in vojaški paradi je domačin potkovnik Radosavljević sprejel goste v krasnem paviljonu, kjer je bila prirejena bogata zakuska. V prisrčnih besedah je pozdravil v krogu svojih častnikov zbrane odlične zastopnike civilnega prebivalstva in izrazil svoje veselje, da so se tako polnoštevilno odzvali njegovemu vabilu in pripomogli, da se je prva slava domačega polka vršila na tako sijajen način. Nato je prečital več brzojavnih pozdravov, med njimi čestitko vrhovnega poveljnika naše vojske M. Vel. kralja Aleksandra, kar je vzbudilo vihar iskrenega navdušenja. Omenil je tudi, da je postal pismen pozdrav tudi škof dr. Anton Bonaventura Jogić. Zakuska se je vršila v znamenju intimnega prijateljstva in prisrčnih vezi med vojaštvom in občinstvom. Domačin potkovnik Radosavljević je z vso poštrevnostjo in ljubeznostjo skrbel, da so bili navzoči zadovoljni v vseh oziirih. Zlasti pa se je odlikovala njegova soproga, domačica ga. Radosavljevićeva, ki je z nežno žensko roko in prirojenjem rahločutjem vnesla med goste izredno milo domače razpoloženje. Med zakusko je na dvorišču svirala godba dravske divizije, v paviljonu pa je pevski zbor, sestojel večina iz rezervnih potčastnikov - dijakov pod vodstvom g. Golobčiča z uspehom prepeval narodne pesmi. Pripomnimo, da je cerkvene molitve po katoliškem obredu opravil tudi voj. superijor mons. Klobovs.

Popoldne se je dvorišče vojašnice znova napolnilo. Vršila se je domača veselica, ki je privabila nešteto gledalcev. Vojakstvo je s sokolskimi vajami, štetinim takom in drugimi telovadnimi točkami dokazalo, da tudi v tem oziru ne zaostaja za drugimi sloji naroda in da je svobodna telesna vzgoja kot predpogoji za čilost in zdravje tudi pri njem v najlepšem razvoju. Polkovo prvenstvo pri tekmovalni dirki s protigazovimi maskami je pripadlo S. četi. Pri dirki v polni bojni opremi so zmazale 2., 8. in 9. četa. Da je vojaštvo tudi v telovadbi tako izborna izvežbovano, to je v prvi vrsti zasloga majorja Stefina, ki ves svoj prosti čas žrtvuje telesni vzgoji vojakov. Po končanih telovadnih in športnih točkah se je razvila živahna zabava na dvorišču in v obeh paviljonih. Na strelišču je zbuhalo mnogo zanimanja streljanje v tarčo, kjer se je večbalo tudi civilno prebivalstvo. Tudi franco-

ski konzul g. Flach je poskusil svojo srečo in je prav dobro streljal. Vojaska godba je igrala veselo koračnice, ljubitelji kola pa so se neprestano vrtili okrog nje. Med njimi so bili častniki, dame in gospodje ter preprosti vojniki in vendar se je zdelo, da je to ena družina, ki se veseli skupnega praznika. Popoldan je obiskal veselico med drugimi tudi delegat dr. Savnik in starosta JSS, dr. Vladimir Ravnihar in dr. Mur-nik. Neprisiljeno veselje in pobratinstvo med najrazličnejšimi sloji naroda in vojaštvom je trajalo do večera, ko je ples v prostorni in lepo okrašen dvorani vojašnice prekrbel tudi mladinil prijetno zabavo. V celoti je bila večerajšnja proslava izredno lepa manifestacija za edinstvo naroda in narodne vojske. Za tako uspešno prireditelje gre seveda največji zaslug splošno priljubljenemu in marljivemu poveljniku polka potkovniku Radosavljeviću in njegovi poštrevni vojni gospe soprogi. Pa tudi ostali častniki in možje polka je mnogo pripomoglo, da bodo vsi udeleženci ohranili proslavo našega domačega polka v najlepšem spominu.

SLAVA CELJSKEGA POLKA.

Slično polkovo slavo kakor tukajšnji 40. pešpolk je praznoval večer tudi 39. polk v Celju. Te prireditelje izviralo iz starodavne srbskega običaja, ki je obstojal v tem, da se zbrale posamezne družine enkrat v letu in praznovali obletnico svojega patrona. Prvotno strogo družinski domači praznik so prišli pozneje v navado tudi v večjih javnih korporacijah in armadi. Kjer se smatra polk kot nekaka vojaška družina. Tudi celjski polk je izbral za dan svoje »slave« obletnico bojev na Koroskem. Zjutraj se je vršila na Olzaji svečana služba božja, ki jo je opravil pravoslavni svečenik Perić. Kakor pri nas, tako se je tudi v Celju udeležilo polkovnega praznika mnogo-brojno narodno občinstvo z zastopniki civilne in vojaške oblasti. Sokolskima, Orfne in drugih korporacij na čelu. Poveljnik polka, potkovnik Naumovič, ki je našo javnost že dobro znan po svojem zgodovinsko-literarnem delu o junških bojih srbske vojske, je kot domačin po končani službi božji v navdušenih besedah nagovoril zbrano občinstvo in vojaštvo. Očrtal je slavno zgodovino borbe za osvoboditev in ujedinjenje našega naroda, omenjal one, ki so si pridobili pri tem delu največji zaslug s svojo krvjo in naglašal potrebo, da tako težko priborjeno svobodo skrbno čuvamo in branimo pred neprijatelji. Ob sklepu je pozdravil vrhovnega poveljnika kralja Aleksandra, ki so mu navzoči zaključili navdušen »živio«. Nato se je vršila vojaška parada, kjer je polk dokazal, da je pod spratnim vodstvom poveljnika res izborna izvežbovan.

Po končanih ceremonijah je domačin povabil goste v posebne prostore. Kjer je bila pripravljena zakuska. Popoldne se je začela domača zabava, ki je trajala pozno v noč. Nastopili so častniki in možje v deklaracijami, raznimi igrami, telovadbo, tekmovalno dirko, metanjem kroglice, nogometno tekmo in drugimi športnimi točkami. Vojakstvo je s sijajnimi uspehi dokazalo, da zna v polni morni ceniti tudi prosto telesno vzgojo in da vojaška suknja ni več tako tesna in težka kakor je bila za časa Avstrije. Na veseličnem prostoru je igrala mariborska vojaška godba. Z naslednjimi vtisi in prijetni savetstvi, da sta narod in njegova zanesljiva opora res tesno in nerazdružno zvezana, kar je brez dvoma potrjalo tudi večerajšnja prireditelje, so se vračali Celjani pozno ponoči domov.

Kornel Makuszyński:

Strašen dogodek.

Zadeva je vredna pažnje, ker je gospod Josip Karczoch (čit. Kárčoh) naposled postal tat: »naposled« pravimo, ker se je v raznih oziirih simpatični mož trudil več let, da se prilagodi kakemu poklicu ali da se izrazimo točneje, trudil se je, da prilagodi poklic sebi. Žalibog pa mu je nudil sleherni poklic zelo malo koristi. Radi tega je imel gospod Karczoch več razlogov postati melanholičen. Nič mu ni šlo izpod rok. V svojih mladih letih je ukradel nekaj knjig svojim tovarišem, ker pa je bila takrat Ellen Key še slaboten otrok, ga ni mogla rešiti s tem, da mu nameri na nekoliko silovit način višje nekaj čednostnih veronaučnih načel.

In zakaj? »Za navadno literarno tatvino.« je govoril gospod Josip Karczoch, »ukradel sem samo tujo knjigo...«

Nejevoljen na življenje, ki ga je gledalo nekam nerado, tako kakor gleda policijski komisar otroka, ki so ga našli na cesti in ga prinesli v urad. Gospod Karczoch je bil iz principa vedno žalosten. In to je bil edini njegov princip, ki ga je pa sicer pozneje prav tako zavrgel, kar izpričuje veseli dogodek, da je vzel za ženo nekdanjo devico, po enem poklicu perico, po drugem pa osebo v pravem pomenu besede — svobodno. AH ker je koncem konca žel gospod Josip Karczoch v sebo (v pomnikanju hujše »beznice«) in opazil, da na prometjski način poenjuje njegov ugled, ki mu ga izpodjeda žena — se je uprl in prekinil z njo vso zvezo. Okradel je torej svojo boljšo polovico, pustil ji pa čast in drobro hne, drugo pa vse odnesel. Nato jo je še ogradil na policiji radi tatvine (kar naj bi pomnilo sijajen »trike« v slogu Conan Doyleja) in odpotoval.

Gospod Karczoch je bil v Parizu (f. d' artichout, brez daljnega naslova), bil je v Ameriki, bil je v Avstraliji. Nekaj časa je funkcioniral kot matador v Seviliji, prodajal škapulirje v Lurdu, iskal zlato v St. Francisku, bil »jezdec visoke šole« v Chikagi, brat v družbi »ljudi narave«. Ah da! bil je še potujoči govornik, dasi mu iz ust ni tekel med, temveč žganje. Predstavljaj je tudi nekak nekega apostola v Oberammergau. Nato je Josip Karczoch napisal historično tragedijo v več dejanjih in sikhah, da ne pripomnimo, da je še pisal tudi stihe. Stihe je pisal vzmičene, ampak žalostne, zelo žalostne. O ljubosti. Ta Josip Karczoch je imel veliko srca, čustveno dušo in bil je nesrečen! Imel je torej vse, o čemer se piše v knjižni nove zbirke pesmi, »ki se med kupico sličnih del odlikuje v tem, da kd., in služi, da zavzame v knjižarnah odlično mesto...«

Od tako svobodnega polkica kot je književnost, je samo še korak v drugi svobodni poklic. Tako je vsaj mislil Josip Karczoch, ko se je opravičeval pred lopovskim stvarstvom, kakršna je vest, po dovršenem prvem svojem vlogu. Karczoch si je tolmačil to kot nepremagljivo hrepenenje po romantiki, dasi moramo pripomniti, da se je Josip Karczoch izogibal kljub vsemu svojemu vitežkemu stremljenju slehernega hrupa in ravnal zelo oprezno. Ampak v njem je tičalo mnogo pozneje. Ke bi vsemu v predal kako dragoceno misel in našel svočen papirjev, povezan s rožnatim trakom, bi jih vzel skupno s srebrnimi svečalki in vso noč, tja do bele-ga dne bi čital in — jokal.

Josip Karczoch bi jekal... Ko bi čital odlomek: ...ker tedaj mi ostane edino še trup, in on mi bo nudil razkošje smrti, ki bo napram meni bolj usmiljena, kot si bila Ti... Karczoch si je gore z rokavom solze in šapne: »straš-

no! Strašno!...« In ko bi čital: »danes sem prespala vso noč na revolvorju, razumeš, krutež, na re-vol-ver-ju!...« bi viknil Karczoch: »Ta človek je resnično trpel! Ves dan bi bil takrat žalosten, in od žalosti bi zapil oba svečnika.

Mari tak človek ni vreden vse simpatije? Glavo je imel zelo pomono, vedno dostojanstveno, obraz malo dramatično namršen, lase skuštrane, kakor pristojna pesniku; oči nervozno nemirne, kot se spodobi tatu, na prstu ukraden pečatni prstan, kot se spodobit človeku, ki ni kakoršnekakoli pokolenja. Vedno je hodil v žaketu, ovratnika pa ni nosil, ker kot bivši »človek narave« je ljubil enostavnost, na nogah pa vedno lakaste kamaše, ki so monjale večkrat temnelno rumeno barvo v črno. Uporabljal je seveda tudi cilindar kot vsi resni ljudje kakor so: mlazari, pesniki, vesučilčni profesorji, mestni svetovalci in lastniki pogrebnih zavodov. (Dolje prihodnjik.)

Telefonska in brzojavna poročila

ZBOROVANJE RADIČEVIH POSLANCEV V ZAGREBU.

Zagreb, 29. maja. (Izv.) Posvetovanja Radičevih poslancev v nedeljo so trajala ves dan in so bila strogo zaprta. V večeršnjem »Hrvatu« je objavil Stjepan Radić nekaj podatkov o tej seji, pri čemer pred vsem omenja, da se zborovanja nista udeležila niti dr. Korošec niti dr. Spaho. Navzočih je bilo 65 poslancev Radičeve stranke, ter je trajal sestanek od pol 11. do pol 16. V soboto popoldne in v nedeljo jutraj so se vršila posvetovanja posamičnih odborov, pred vsem gospodarskega in prehranjevalnega. Radić izjavlja, da se je na seji predvsem razpravljalo o potu dr. Kovačevića in dr. Krnjeviča v Beogradu, zlasti pa o njihovih poročilih in o poročilu dr. Korošca o političnem položaju. Na zborovanju Radičevih poslancev se je govorilo ne le o prihodnjih volitvah, ki naj bi bile po Radičevem mnenju vsekakor že koncem poletja ali pa začetkom jeseni. Radić je končno predlagal, naj se nadaljuje dosedanja politika in taktika njegove stranke. Kar se tiče Beograda, naj se taktika v ničemer ne spremeni, pač pa postopanje hrvatskega narodnega zastopstva do skrajnosti poostri. Predlog je bil sprejet so-

glasno. Dr. Rudolf Horvat je govoril o sestavi upravnega sodišča v Zagrebu, ki ga je napadal, češ da so na njem samo najbolj zloglasni demokrati in radikalci. Ljuto je napadal upravni sistem. Radić je protestiral proti premetitvi generalnega izseljeniškega komisariata iz Zagreba v Beograd, kar smatra za čin sovražnosti prve vrste in kar pomeni, da bodo beogradski advokati služili na tisoče kron pri revežih, ki se morejo izseliti. Govorilo se je tudi o volilni agitaciji v Bosni in v Dalmaciji ter so posamični govorniki protestirali proti razdelitvi zemlje med dobrovoljce v okraju Livnu, češ da bi bilo bolj potrebno, da se zemlja razdeli med domače kmete. Pavle Radić je govoril o prehrani pasivnih krajev. Na koncu zborovanja se je obširno govorilo o prihodnjih volitvah v narodno skupščino ter o razmerju Radičeve stranke napram Slovenski ljudski stranki in Jugoslovanski muslimanski organizaciji za časa volitev. Govorilo se je tudi o vprašanju kandidatur Radičeve stranke na celotnem ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, kakor tudi v Srbiji, Makedoniji in Črnogori.

OPASNE MANIFESTACIJE NA REKI.

Reka, 28. maja. (Izv.) Semkaš so prišli nekaj invalidov, ki so imeli s seboj reko mesto v Sardegnu izdelano italijansko zastavo, kateri dal se je slovesno izročil ob številni udeležbi občinstva. Občina za društva so izdala pred prihodom invalidov okoli na meščanstvo, da se ima udeležiti svečanosti polnočevitno. V okoliščini se je poudarjala vera v priklonjenje Reke k Italiji. Invalidi so bili sprejeti s nebrojnim posravljenjem. Izročitev zastave je spremljal govor s. a. n. j. ki je naglašal italijansko Reko, katero bo štela tu ob meji italijanske zastave. »In mi bomo pozorno čuvati svete barve one domovine, katero obupno kliče na pomoč.« Povdarjal je, da predstavlja Reka zemljo mučenstva in Rečani so invalidi na duhi, ki v invalidi na telesu enako ljubijo ono novo Italijo, ki jo je zgradila vojna in katero sedaj dovršuje Rim. Lasini je končno naročil invalidom, da naj sporoče doma, da preveča dušo Rečanov samo ena misel in enotni je vrtip njihovih src, na njihovih stnicah se dviga en sam vzlik: Italija! Italija! Bil je krič in vik, sredi katerega so se čule ostre paljovke za Jugoslavijo. Na banketu je bilo polno govorov, ki so vsi izjavljali se priklonitve Reke k Italiji. Iz rekla se je pripravljeno za boj proti vsaki neupravičeni reški pristanitvi. (To razpoloženje, katero diktirajo na Reki iz Italije tja došli tuji, je nad vse značilno za sedanji trenutek, ko se ima prikriti v Rimu novo posvetovanje za ureditev reškega vprašanja. Ako bodo ti elementi odločevali o Reki, potem nimamo mi na Reki ničesar iskati in vsak dogovor v Rimu bi bil prazen, dokler se ne odstrani z Reke vsa italijanska sodga.)

SPOR MED FRANKOVCI IN ZAJEDNIČARJI.

Zagreb, 29. maja. (Izv.) Včeraj je bila seja mestnega sveta, ki je bila zelo burna in zanimiva, ker je na njej došlo do spora in razkola med večino, Frankovci in zajedničarji. Obe skupini sta odvojeno glasovali za gotovo predlogo. Frankovcem se je pridružil 17 članov mestnega sveta, zajednici pa 15 članov. Razpravljalo se je o tekočih obinskih poslih in zadnjih dogodkih v Zagrebu, pri čemer je nek mestni svetnik napadel jugoslovenskega Sokola.

GRŠKO - TURSKI SPOR.

Lausanne, 28. maja. (Izv.) Na današnji seji finančnega odseka mirovne konference je došlo do nesoglasij med grško in turško delegacijo, vsled česar so bila vsa sporna vprašanja izročena komisiji strokovnjakov. Pri posvetovanju teritorialne komisije bosta prisotna tudi delegata Jugoslavije in Bolgarke, ki bosta zastopala stališče svojih vlad.

NOVA POLJSKA VLADA.

Varšava, 28. maja. (Izv.) Predsednik republike je poveril sestavo vlade Witosu. Ob 10. zvečer lista kabineta se ni bila sestavljena, vendar pa bo tohom današnje noči. Ministrsko predsedstvo bo prevzel Witosz, član ljud. stranke, vojni minister bil narodni demokrat Seyda, notranji Klermi, finančni Gradski, minister za prosveto Glomblinski, minister za železnice Karlinski, minister za trgovino narodni demokrat Kuharski, za agrarno reformo Osietski in za narodno zdravje Rujalski.

SPOMENICA NEMSKIH INDUSTRIJALCEV.

Pariz, 28. maja. (Izv.) Berlinski dopisnik »Journala« poroča o vsebini spomenice nemške industrijske zveze. Nemški industriji so mnenja, da mora poleg njih nuditi potrebna jamstva vsa Nemčija. Z ozirom na to bo nemška vlada na ponudila kot jamčevino železnice, carine, rudnike in državne gozdove. Ako bi ta jamčevina zaveznikom ne zadostovala, potem bi nemški industriji kot zasebniki v to svrhu svoje nepremično imetje.

Berlin, 28. maja. (Izv.) Nemška vlada je v poznih večernih urah zavzela stališče napram spomenici nemških industrijcev. Uradno se izjavlja, da so predlogi industrijcev zelo važni in vpoštevanja vredni. Pri tem se poudarja nadaljina odgovornost nemške vlade za predloženo spomenico.

ŠAHOVSKI MOJSTER ALJEŠIN V BRATISLAVI.

Bratislava, 29. maja. (Izv.) Svetovnoznani šahovski mojster Alješin je prisel včeraj v Bratislavo. Ob 7. zvečer se je vršila v Češkoslovenskem domu šahovska tekma, ki so se je udeležili vsi bratislavski šahisti.

INTERNACIONALIZIRANJE SAVE.

Dunaj, 29. maja. (Izv.) Kakor poroča »Reichspost« je romunski poslanec v Parizu izročil mednarodni zrakoplovni komisiji zahtevo romunske vlade, naj se reka Sava internacionalizira. Jugoslovenska vlada bo nastopila proti tej zahtevi Komuniste s vsemi sredstvi.

KOMUNISTIČNI IZGREDI V DRESDENU.

Dresden, 28. maja. (Izv.) Nemirni zavzemi čim dalje resnejši značaj. Trgovine in gostilne so od petka zaprte. V nekaterih okrajih se more samo v gotovih urah vršiti nakup. V nedeljo je skupina komunistov skušala s silo preprečiti v gledališču vprizoritve opere »Boris Godunov«. Komunisti so s silo odstranili goste iz kavarn in drugih lokalov. V lepkih posvajajo komunisti delavstvo, naj gre za silo in se poslužijo samopomoči.

IZGON GROFA STERNBERGA IZ AVSTRIJE.

Dunaj, 28. maja. (Izv.) Ministrstvo je potrdilo odredbo policijskega ravnatelja, da izgon grofa Adalberta Sternberga iz Avstrije. Grof Sternberg, ki je češkoslovaški državljani, je bil obdožen, da je v svoji sili s jeke klubom imel dvoboje.

VREMENSKO POROČILO I.

Dunaj, 29. maja. (Uradno vremensko poročilo.) V Avstriji je vreme večinoma jasno. Nafta gosti oblakov se razprostira od Afrike preko zapadnih Alp, Rene in Skandinavije do severnega rtiča. Ob vzhodu Alp je velik pritisk atmosfere. Včeraj so zapadni vetrovi prinesli oblake in hladno ozračje, danes pa je potegnil jug in postalo je toplo (na Dunaju 26°). Pričakovati je spreminjivo, deloma deževno, bolj oblačno vreme, slati pa bolj hladno.

Politične vesti.

Klerikalna megalomanija. Današnji »Slovenec« piše med drugim: »Če je v kom dobiti kaj suženjske psihologije, je prav gotovo v ljudeh, ki tajijo svoj slovenski narod in ga smeje, ponižujejo in pri Srbiji vzbujajo in utrjujejo mnenja, da smo Slovenci suženjsko raspoloženi narod, ki je za vsake državne življenjske nesposoben in je zato obojen, da igra samo vloge sužnja, nikdar pa enakopravnega brata. In vendar tu ni tako. Slovenskega naroda ne moremo in ne smemo soditi po tisti peččici Slovencev, ki v teoriji slovenstvo negira.« To je z drugimi besedami, seveda bolj diplomatsko in licemersko povedano, kar je zapisal v mariborski »Straži« glasoviti klerikalni historik prof. Vesnjak, ki je v blazni megalomaniji zapisal, da je Krekova majaka deklaracija bila jedro, bila vulkan narodne revolucije, ki je izbruhnila in je bila povod zloza na solunski in piavski fronti, da smo se torej sami s svojo močjo osvobodili in da nam ni bilo treba v to zaveznikov, še manj pa seveda Srbov. Mnenja smo, da bi bil že skrajni čas, da bi se prenehalo s to samoprevaro, ki predstavlja naše ljudstvo kot stvar največje popolnosti, kot silo, pred katero se mora upogibati ves soljni svet. Prav je, ako se ljudstvo zaveda svojih pravih moči in vrlin, pogubno pa je, ako se mu ucepja vera, da je edino ono vošč in popolnejše kakor vsi drugi in da združuje v sebi vrlino, ki jih drugi narodi nimajo. S tem se ljudstvo zapeljuje na kriv pot, mu vespaja domišljavost in oholost in vse to so predhodni znaki blaznjavega se moralnega propada, saj je znana prielovica, da napuh hodi pred padcem.

»Republika« o »republikanov« Radić. Glasilo srbske republikanske stranke ki nima nobenega poslancev v parlamentu, »Republika«, izreka o »republikanov« Radiću to-le sodbo: »V Radićevi izgovorbi je temeljno načelo ono stare in enostavno: Zahtevaj čim največ, da dobiš oseeje. Radić je napram monarhiji in centralizaciji postavil dve odgovarjajoči strašili: »Republika in konfederacija. Kakor vidite, on stavlja nasproti dve skrajnosti, da bi v populščanju obeh protivnosti, čim bi došlo do sporazuma, tam nekje na sredini, vendar je nekaj ostalo, kar bi bilo podobno uspehu in zmagi. Dotlej dokler monarhija in centralizacija ne pokažeta razpoloženja za popuščanje, ostane Radić še republikanec in federalist. Čim pa se mu s ene strani namigne, namignil bo tudi on in na smehljaj bo odgovoril s usmevom, roke bo razprostri in pogodba bo tu. Če sedaj obstoja sigurno znamenje, da Radić ni nepomirljiv v svojih nazorih in njegova koketiranja s monarhijo so zanesljiv simptom popuščanja v republikanstvu. Njegove motne in zmedene izjave o tem, kako bi se republika po njegovem pojmovanju lahko nekako pomirila s monarhijo in da ni baš neobhodno, da bi ne bilo treba kralja, ni ničesar drugega, kakor sporočilo, da se z njim da razgovarjati... Kje so meje k temu in s čim se bo Radić koncu koncev zadovoljil, tega se ne dá točno povedati. Eno pa je gotovo: Stanje, s katerim se bo Radić pomiril, bo brez republike in tudi brez federacije. Tega mnenja smo tu-

di mi. Radić je že toliko žongliral s svojimi »mirotvorno« in »človečansko« republiko, da je ljudstvu že popolnoma zmedel možgane. Sedaj uvideva, da svoje dosedanje politike ne more voditi in infimutim in da mora enkrat skleniti sporazum, ker zgolj z negativno politiko ne more doseči nobenega trajnega uspeha. Zaveda pa se, da bo izgubil svojo popularnost v tem momentu, ko sklene sporazum. Ljudstvu je namreč preveč obetal in obljubil, da bi ne bilo razočarano, in naj sklene zanj še tako ugoden sporazum. Zato skuša ta sporazum odlagati, kakor dolgo mogoče, da bi ne prišel kar mahoma ob vso veljavo in populariteto. Toda ob koncu koncev bo vendar le moral vzgrizniti v kisllo jabolko, in čim to stori, bo tudi začetek konca njegove slave in moči.

Madžarski agitatorji na Angliškem. Madžarski šovinisti so v zadnjem času položili svojo inozemsko propagando v London, kjer skušajo pridobiti zase odločilne angleške kroge v svoj namen. Budimpeštanski listi prinašajo dan na dan članke, polne veselja in radosti, češ, kako angleške in francoske simpatije nasproti Madžarskom rastejo od dne do dne in da neki vi več daleč čas, ko bo Madžarska istinska francoska prijateljica.

Položaj v Orientu. General Harrington, poveljnik britanskih čet v Orientu, se je vrnil po dolgem dopustu, ki ga je preživel v Angliji in južni Franciji, v Carigradu. Pri tej priliki je dal kot poročila pariški »Gaulois«, častnikarjem zelo optimistično izjavo: »Mir se še ne bo sklenil v teku meseca maja, pač pa gotovo prihodnji mesec. Nobeno sporno vprašanje, ki bi moglo zaneti vojno, ni ostalo odprto med Anglijo in Turčijo. Lausanna konferenca deluje na to, da zagotovi mir. Če bi ne bile vse vlade imele iskrene želje, skleniti mir, bi se gotovo ne bila sklicala ta konferenca. Vračam se v Carigrad kot »povabljen gost« in upam, da se bom nahajal z mojim polkom v Londonu, da prisostvujem oficijelni pojedini, katero bodo dali meseca julija. Novice, ki prihajajo iz drugih virov, pa nikakor niso tako optimistične, tako poročajo z Malte o novem velikem gibanju britanske mornarice, katere eden del je odplul v Smirno, drugi del pa v Dardanele. Sledi jim admiralska ladja Iron Duke, kateri poveljuje admiral sir Osmond Brock, ki je odpotoval v soboto iz Malte in pluje tudi v Dardanele. Razen tega pa je zelo važna brzojavka, ki jo je prejel »L' Echo National« iz Carigrada in ki pravi, da je dokončala Velika Britanija ogromne utrdbe v Dardanelah, ki jih je bila pričela zidati prošle jesen. Za to delo je najela 12.000 Rusov. Na ta način si je zavarovala obrambo morskih ožin in si ustvarila nov Gibraltar na Galipoliju. Enako je utrdila nasprotno obrežje pri Čanaku in skoraj vse angleške čete so sedaj zbrane na teh dveh točkah. Grški časopis »Eleftheron Vima« pravi, da bi se grško-turški spor dal najbolje rešiti na ta-le način: mesto da bi Grki plačali Turkom vojno odškodnino, bi jim odstopili ozemlje pri Karagaču. Most čez Marico, ki je zadnjič tam zletel v zrak, ker je udarila strela vanj, je bil torej od Turkov podminiran, kar je v nasprotju z določbami konvencije, sklenjene v Mudaniji. Britanski maršal French je obiskal romunsko Besarabijo. K temu obisku pravi moskovski list »Izvestija«: Frenchov obisk je odprto priznanje za to, da Romunija zakonito poseduje Besarabijo. S tem pa je Velika Britanija kršila obvezo, da se bo vzdržala sovražnih korakov napram Rusiji. Skupina italijanskih finančnikov skuša, kot poroča »Daily Express« iz Carigrada, dobiti dovoljenje za zidanje železniške proge v dolžini 230 km v Mali Aziji, med Kutahijo in Pandermo, ob Marmorskem morju, via Kirmastli.

K proslavi obletnice italijanskega vstopa v svetovno vojno piše tržaška »Edinost«: »Italija je ravnokar proslavila svoj vstop v svetovno vojno, ki ji je prinesla končno narodno ujedinjenje, razširila nje meje in pritegnila tudi pol milijona Jugoslovancev v njeno državljanstvo. V tem zgodovinskem trenutku naj bi prišlo državnikom v zavest, kako so se glede nas doslej izneverjali velikemu cilju, ki ga je Italija sama skupno s zavezniki določila svetovni vojni! Služilo bo ugledu države, nje največji interesom in tudi nje varnosti, ako popravijo, kar se je grešilo in ako bodo odslej vse svoje postopanje s svojimi jugoslovenskimi manjšinami usmerjali v skladu s slovesno besedo generala Pettiti di Roreta, dane ob prihodu zasedbene vojske na naša tla. Čim prej, tem bolje! Kajti v hudi zmoti se nahajajo državniiki Italije, če menijo, da ne bo trkalo tudi na njihova vrata — manjšinsko vprašanje. Tudi italijanska demokracija se bo morala pridružiti demokracijam ostalega sveta. V tem znamenju je tudi nje bodočnost.«

KUPUJE KARTE ZA KNJIŽEVNO TOMBOLO »JUGOSLOVENSKE MATICE«

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sreda, 30. maja: Hamlet. Red D
Četrtek, 31. maja: Zaprti. Red B
Petek, 1. junija: Hasanaginica. Dijaška predstava po smiselnih cenah. Začetek ob 8.15. Izven.
Sobota, 2. junija: Hasanaginica. Izven.
Nedelja, 3. junija: Hamlet. Izven.
Ponedeljek, 4. junija: Kar hočeta. Red A

OPERA.

Torek, 29. maja: Tosca. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. z. Red B
Sreda, 30. maja: Carmen. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8.15. Red C
Četrtek, 31. maja: Madame Butterfly. Gostovanje g. Vere Bourago. Začetek ob 8. zvečer. Red D

Enomesečni večerni bančni tečaj. Prihodnji mesec priredi prof. F. Sič enomesečni večerni komercialni bančni tečaj. Predavanja se prične 6. junija ob pol 7. uri zvečer v prostoru dvorane »Glasbene matice« v Gosposki ulici. Prijave udeležencev je pošiljati na naslov: prof. F. Sič, Ljubljana, Gradaška ul. 18. I. Osebnostne informacije glede ukovine 1. dr. istotam od 2. do pol 4. ure popoldne.

Thomas L. Lokalna železnica. Kommedija v treh dejanjih. Ljubljana 1923. Izdala »Zveza kulturnih društev«. Založila Tiskovna družba v Ljubljani. Strani 84. Cena s poštno vred Din 13.50. Peti zvezek zbirke Ode, ki jo izdaja Tiskovna družba v Ljubljani, prinaša izvrstno Thomasevo komedijo Lokalna železnica. Priporočamo jo vsem podofitelskim odrom.

Turistika in sport.

Klub kolezarjev in motoekstremov »Hla« v Ljubljani priredi v četrtek dne 31. a. m. klubovo kolezarsko dirko na progi Ljubljana-Trilj-Ljubljana, 80 km. Start in cilj pri km 2 v Zgornji Šiški. Start točno ob pol 2. uri popoldne. Prijave sprejema G. Nardin Mirko v delavnici Gorec (Gospodarska cesta 14). V sredo ob 7. zvečer sestanek vseh dirkačev na vrtu restavracije »Novi svet«.

Slovensko lovsko društvo priredi pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizijske oblasti, g. polkovnika Mr. A. Vuckovića, letošnje tekmovalno streljanje s kroglo v nedeljo dne 3. junija na voljaškem strelišču v Ljubljani. Pričetek tekme za mladinsko in vojaško skupino točno ob 9. uri popoldne, za ostale skupine pa po dvehurnem popoldanskem premoru ob 2. popoldne. Tekmovalno streljanje se zaključuje neprekidno ob 6. popoldne. K tekmovalnemu streljanju v posamezne skupine je pripuščen proti vplačilu določene prijavnine vsak državljani kraljevine SHS in sicer: a) k mladinski tekmi v starosti nad 10 do 20 let; b) k vojaški tekmi aktivni, rezervni, upokleni ali v ostavki nahajajoči se člani vojske, orožništva, obmejnih čet, finančne straže in policijskega zbora; c) k tekmi v ostalih petih skupinah pa vsi drugi udeleženci v starosti nad 18 let v smislu določil, razglašnih v društvenem glasilu »Lovec« (letošnja izdaja št. 6—10) in razvidnih na dan tekme na strelišču. Prijavnine sprejema v dne pred tekmo društvena blagajna v Ljubljani, na dan tekme pa blagajna na strelišču. Za skupini a) in b) so preskrbljene puške in strelivo na strelišču, za ostale skupine pa je prinesiti orožje in strelivo seboj. Po zaključku tekme in izvršeni oceni se neposredno na to razdele zmagovalcem na strelišču častne priznanice in darila. Ker je ta vsakoletna prireditev tako iz strokovno poučnega kakor tudi iz kulturno-sportnega stališča pomembna in velenamiva, vabi Slov. lovsko društvo najširšo javnost k udeležbi. Radi osebne varnosti na strelišču in rednega poteka cele prireditve pa se prošilo v naprej vsi udeleženci za brezizjemno pokoravanje na dan tekmevalnega streljanja napram odredbam strelišča.

INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME.

Praga, 28. maja. Od selega končanta s največjim zanimanjem pričakovana tekma med Češkoslovaško in dosedaj nepremagljivimi Italijani, je končala včeraj s 3:1 (4:0) v korist Češkoslovaške. Češki so predvsi naravnost briljantno igrali in so zmago popolnoma zaslužili. To je znova dokaz, da je češki nogomet najbolj na kontinentu.

Dunaj, 28. maja. Tekme I. razreda: Simmering: Amateurl 1:0! Rapid: Waf 4:2. Hertha: Rudolfshtadl 3:1. Floridsdorf: Waf 3:0 (2:0).

Švica. Bern 3:1. Servet (Geneva) 1:1.

Gradeo, Halesh i. Union Sportiva Edera 3:2 (2:2).

„Kino Tivoli“.

Kino Tivoli. »Otroci temee«. Prvi del tega grandioznega monumentalnega filma »Moč iz Neaplja« se predvaja prvič v četrtek 31. tm. Eden nahlavnejših nemških filmskih režiserjev A. E. Dupont, je ustvaril ta filma remek-delo filmske umetnosti. Klasični so posnetki iz italije (Neaplja, Rima, Benet itd.) in naravnost senzacionalni so kontrasti, ki jih vsebuje film, na eni strani uboštvo brez konca na drugi balna razkošnost in bogastvo. Istozasno nam slika prizor iz luksuzne ladijske kabine in zlečnako atmosfero v njeni kurtinici. Tehnično je film na visku ter je tudi glede vsebine in režije naravnost neprekosljiv. Kino Tivoli si je s tem filmom brezdvomno pridobil eno najslajnejših atrakcij te sezone, ki po svoji originalnosti prekaša celo Sodomo in Gomoro! Občinstvo se opozarja, da ne zamudi izvanredne prilike.

— Zgubila se je v nedeljo v Medvo-
dah od čuvajnice do postaje denarnica s
približno 300 Din. Pošten najditelj je na-
prošen, da isto vrne proti nagradi v upra-
vi lista.

